

SOSIAALINEN INVESTOINTI

KÄSITE JA MAHDOLLISUUDET HYVINVOINTIVALTION UUDISTAMISELLE

AATU PUHAKKA

Sosiaalinen investointi tarkoittaa investoimista ihmisten inhimilliseen pääomaan. Sosiaaliset investoinnit ovat samaan aikaan panostuksia väestön hyvinvointiin sekä taloudelliseen tuottavuuteen. Yleensä sosiaalisia investointeja, esimerkiksi varhaiskasvatusta ja koulutusta, toteuttaa julkinen sektori.

Sosiaalisen investoinnin ajatus ei ole uusi pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa, sillä jo 1930-luvulla puhuttiin tuottavasta sosiaalipolitiikasta. 1900-luvun lopun uusliberalismi toisaalta näki sosiaaliset menot vastakaisena talouskasvulle, mutta sosiaalisen investoinnin käsite haastoi tätä ajattelua. Samankaltaisuudesta huolimatta sosiaalinen investointi ja tuottava sosiaalipolitiikka eroavat käsitteinä siinä, että ne keskittyvät erilaisiin haasteisiin.

Myös talouspoliittinen ilmapiiri on kriittinen tekijä sosiaalisen investoinnin politiikalle: sosiaalisia investointeja on vaikea toteuttaa, mikäli sosiaalimenoista ja koulutuksesta pyritään leikkaamaan sen sijaan, että niihin panostettaisiin.

SISÄLTÖ

Johdanto 3

Määritelmä 4

Historia 5

Mittaaminen 8

Sosiaalinen investointi vai hyvinvointi-investointi? 11

Kritiikkiä 11

Sosiaaliset investoinnit Pohjoismaissa 16

Johtopäätökset: Mitä uutta sosiaaliset investoinnit tarjoavat pohjoismaiselle hyvinvointivaltiolle? 17

Lähteet 20

JOHDANTO

MISTÄ RAHAT? TÄHÄN kysymykseen poliitikot ja puolueet törmäävät jatkuvasti esitellessään aloitteitaan. Oli kyse sitten paikallisella, valtakunnan tai EU:n tasolla esitettävistä aloitteista, poliitikoilta kysytään jatkuvasti, mistä he ottaisivat rahat hankkeisiinsa. Tällöin aloitetta ei juurikaan arvioida sen vaikutusten perusteella, vaan tyydytään yksinkertaisesti toteamaan, että vaikka aloite on hieno, rahaa sen toteuttamiseen ei ole. Velkaa on jo niin kunnilla kuin valtiollakin, joten mieluummin pitäisi leikata kuin keksiä uusia rahareikiä. Ihmisten hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävä poliitikko joutuukin usein hankalan tilanteen eteen, kun jokaisesta kustannuksista sisältävästä aloitteesta pitäisi esittää tarkat laskelmat, jotta sitä pidettäisiin varteenotettavana. Julkisessa keskustelussa tämä tarkoittaa leikkaamista jostain muualta tai jonkin uuden veron luomista tai vanhan kiristämistä. Investoinnin käsite on yksi keino vastata tähän kritiikkiin: Aloitteen hyödyt tulevat olemaan suuremmat kuin kustannukset. Siksi rahoja ei tarvitse ”ottaa” mistään.

Tämä ajattelumalli on kuitenkin herättänyt jossain määrin vastarintaa, sillä hyötyjä on usein vaikea mitata luotettavasti. Toisaalta säästäminen tai investoimatta jättäminen väärässä paikassa voi lisätä tulevaisuuden kustannuksia. Investointien hyötyjä on myös ajateltava muustakin kuin talouspoliittisesta näkökulmasta, sillä niillä voidaan esimerkiksi toteuttaa kansalaisyhteiskunnan toivomaa ja ajamaa politiikkaa.

Investointiajattelu on myös sosiaalipolitiikkaa, koska investoinneilla pyritään ennaltaehkäisemään tulevaisuuden sosiaalisia ongelmia sen sijaan, että tarjottaisiin kansalaisille (ainoastaan) jonkinlainen sosiaalivakuutus tai turvaverkko.

Tätä taustaa vasten Impulssissa esitellään sosiaalisen investoinnin politiikkaa. Impulssi alkaa sosiaalisen investoinnin ja sosiaalisen investoinnin politiikan määrittelyillä, minkä jälkeen käsitellään sosiaalisen investoinnin historiaa 1930-luvun tuottavasta sosiaalipolitiikasta tähän päivään. Historiasta siirrytään sosiaalisten investointien panosten ja tuottojen mittaamiseen. Mittaamisen jälkeen tehdään lyhyt katsaus hyvinvointi-investoinnin käsitteeseen ja verrataan sitä sosiaalisen investoinnin käsitteeseen. Käsitevertailusta siirrytään käsitteen kritiikkiin ja sosiaalisten investointien esimerkkeihin. Lopuksi pohditaan sosiaalisen investoinnin merkitystä pohjoismaiselle hyvinvointivaltiolle ja sen käyttövoimaa vasemmistolaisessa politiikassa.

OLI KYSE SITTEN PAIKALLISELLA, VALTAKUNNAN
TAI EU:N TASOLLA ESITETTÄVISTÄ ALOITTEISTA,
POLIITIKOILTA KYSYTÄÄN JATKUVASTI, MISTÄ HE
OTTAISIVAT RAHAT HANKKEISIINSA.

MÄÄRITELMÄ

Aluksi on selvitettävä, mitä sosiaalisella investoinnilla tarkoitetaan. Euroopan komissio (2019) määrittelee sosiaalisen investoinnin investoimisena ihmisiin: sosiaalinen investointi – esimerkiksi koulutus, lastenkasvatus ja terveydenhuolto – on politiikkaa, jolla pyritään vahvistamaan ihmisten taitoja sekä kapasiteetteja. Jorma Sipilän (2011) mukaan sosiaalinen investointi on sosiaaliseen pääomaan investoimista ja kohdistuu niihin, jotka eivät voi itse investoida itseensä. Ruuskasen (2001) mukaan sosiaalinen pääoma taas tehostaa sekä yksilöiden tavoitteiden toteutumista että talouden toimintaa edistämällä sosiaalisen verkoston jäsenten vuorovaikutusta sekä toimintojen koordinoitua. Sosiaalinen pääoma itsessään on määritelty sosiaalisten rakenteiden tietyiksi ulottuvuuksiksi, kuten sosiaalisiksi verkostoiksi, normeiksi ja luottamukseksi.

Sosiaalinen investointi on käsitteenä hiukan yli 20 vuotta vanha. Morelin, Palierin ja Palmén (2012, 1–3) mukaan sosiaalisen investoinnin tarkoitus on luoda ja ylläpitää uudenlaista tietoon perustuvaa talousmallia. Tässä talousmallissa osaavaan ja joustavaan työvoimaan perustuva tieto (knowledge) on talouskasvun ja tuottavuuden moottori. Sosiaalinen investointi myös pyrkii nykyaikaistamaan sodanjälkeistä hyvinvointivaltiota kiinnittämällä huomiota uudensuolaisiin sosiaalisiin riskeihin ja tarpeisiin, kuten yksinhuoltajuuteen, epäsuorasti työsuhteisiin sekä työn ja perhe-elämän yhdistämiseen. Sosiaaliset investoinnit voivat kohdistua sekä sosiaalisen pääoman kasvattamiseen että sen tehokkaaseen käyttöön. Ensimmäisestä esimerkkinä toimii koulutus ja varhaiskasvatus, jälkimmäisestä politiikka, jolla pyritään tukemaan naisten osallistumista palkkatyömarkkinoille.

Kansainvälisessä kirjallisuudessa sosiaalisen investoinnin yhteydessä käytetään usein lyhennettä SIA (The social investment approach). De Dekenin (2017, 184–188) mukaan käsite voidaan nähdä pyrkimyksenä oikeuttaa sosiaalipolitiikan interventiot sillä, että ne edesauttavat taloutta eivätkä pelkäävät rasita sitä heikompiosaisia kompensoimalla. Aktiivisen sosiaali- ja työvoimapolitiikan kautta SIA linkittyy myös huoltosuhteeseen, eli tuottavan kansanosan ja hyvinvointipalveluita tarvitsevan kansanosan väliseen suhteeseen. Myös uusliberaali työllisyyspolitiikka on kiinnostunut näistä päämääristä, mutta SIA eroaa siitä tavoittelemalla tasa-arvon ja inhimillisen pääoman lisäämistä työntekoon painostamisen sijaan. SIA painottaa sosiaalisen investoinnin sosiaalista puolta – taloudellisen hyödyn lisäksi – korostamalla uusia ja ennakoimattomia riskejä vanhojen ja ennakoitavien riskien vastapainoksi. Näin yhteiskuntaan pyritään vaikuttamaan erityisesti ehkäisemällä ongelmia sosiaalisilla investoinneilla sen sijaan, että niitä vain reaktiivisesti korjattaisiin. Sosiaaliset investoinnit voidaan jakaa kahteen osaan. Investointeihin, jotka pyrkivät parantamaan työ-

SOSIAALINEN INVESTOINTI – KOULUTUS, LASTENKASVATUS
JA TERVEYDENHUOLTO – ON POLITIIKKA, JOLLA PYRITÄÄN
VAHVISTAMAAN IHMISTEN TAITOJA SEKÄ KAPASITEETTEJA.

markkinoille osallistuvien ihmisten kykyjä, sekä investointeihin, jotka pyrkivät laajentamaan työllistymismahdollisuuksia helpottamalla nykyajan työelämän painetta. Jälkimmäisestä käy esimerkiksi työllisyystyöpaikkojen luonti julkiselle sektorille.

HISTORIA

Sosiaalisen investoinnin idean juuret ovat pitkällä hyvinvointivaltion historiassa. Morel ym. (2012, 3–4) yhdistävät sosiaalisen investoinnin ruotsalaisen hyvinvointivaltion alkutaipaleelle Alva ja Gunnar Myrdaliin. Keskellä 1930-luvun suurta lamaa Myrdalit kehittivät uudenlaista sosiaalipolitiikan mallia, jossa sosiaalipolitiikan avulla voidaan järjestää tuottava ja uusintava työ paremmin. Näin sosiaalipolitiikka käsitettiin enemmänkin investointina ja tehokkaana tuotannon järjestämisen tapana kuin tulonjakomekanismina, sosiaaliturvana ja kuluna. Laman lisäksi taustalla oli talouden rakennemuutos ja syntyvyyskriisi. Teollistumisen ja kaupungistumisen vuoksi lapset nähtiin maatalan työvoiman sijaan kotitalouksien ylimääräisinä kuluina. Tämän vuoksi tarvittiin politiikkaa, jolla tarjottiin perheille sekä taloudellista tukea että parempia asumisolosuhteita. Myrdalien varsinainen tavoite ei kuitenkaan ollut syntyvyyden kääntäminen nousuun, vaan ihmisten määrän lisäksi piti panostaa laatuun. Tämän vuoksi tarvittiin myös politiikkaa, jonka tavoitteena oli panostaa inhimilliseen pääomaan muun muassa koulutuksen ja terveydenhuollon avulla sekä tukemalla naisten osallistumista työmarkkinoille. Näkökulma linkittyi tällä tavalla myös taloudelliseen kasvuun ja tuottavuuteen, sillä ilman hyvinvoivaa ja koulutettua kansaa ei talouden tuottavuuskaan voi kasvaa. Tätä Gunnar Myrdal kutsui tuottavaksi sosiaalipolitiikaksi (productive social policy). Käsite itsessään oli kritiikkiä klassiselle taloustieteelle, jonka mukaan sosiaalipolitiikan tuottavia vaikutuksia ei voisi mitata. Myrdalien ajattelutavasta, jossa talouskasvu ja sosiaalipolitiikka yhdistyivät, tuli ruotsalaisen hyvinvointivaltion johtava periaate. Tehokkuutta ja tasa-arvoa ei enää nähty konflikteina, vaan toisiaan tukevinä tavoitteina. Tuottava sosiaalipolitiikka ratkaisi myös ristiriidan velvollisuuksien ja oikeuksien välillä, sillä sosiaaliset oikeudet nähtiin taloudellista tehokkuutta tukevinä tekijöinä.

Morel ym. (2012, 5–6) näkevät tuottavan sosiaalipolitiikan olevan yhteydessä keynesiläiseen talouspolitiikkaan. Keynes itse uskoi, että sosiaalipolitiikkaan kohdistuva julkinen kulutus ei ainoastaan kasvata inhimillistä pääomaa ja edistä tasa-arvoa, vaan se on myös makrotaloudellisesti hyödyllistä politiikkaa. Laman tai taantumien aikana sosiaalipolitiikkaan kohdistuva kulutus vakauttaa taloutta automaattisten vakauttajien tavoin lisäämällä kysyntää. Vaikka Keynes Myrdalien tavoin ajatteli, että terve ja koulutettu väestö ovat välttämättömyksiä talouskasvun kannalta, heidän ajattelussaan oli myös joitain eroavaisuuksia. Myrdaleista poiketen Keynes ei ajanut naisten pääsemistä palkkatyömarkkinoille, vaan hänen mallinsa perustui enemmänkin konservatiiviselle käsitykselle miehen roolista perheen elättäjänä. Lisäksi Keynesillä investointien hyödyt nähtiin enemmänkin välittömästi kysyntää kasvattavina kuin pitkän aikavälin hyötyinä. (emt.)

Keynesin vaikutus näkyi erityisesti toisen maailmansodan jälkeisessä talouspolitiikassa, jota on kutsuttu talouden ja hyvinvointivaltion kulta-ajaksi. Myös muilla mittareilla aikakautta on pidetty varsin menestyksekkäänä hetkenä historiassa.

Hemerijckin (2012, 37–40) mukaan aikakaudella demokraattinen hallinto parantui ja markkinataloutta tuettiin inhimillisemmällä politiikalla. Tähän kuuluivat

TEHOKKUUTTA JA TASA-ARVOA EI ENÄÄ NÄHTY KONFLIKTEINA, VAAN TOISIAAN TUKEVINA TAVOITTEINA.

muun muassa täystyöllisyys, riittävät palkat, universaali oikeus koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Aikakautta kesti noin 1970-luvulle, jolloin esimerkiksi öljykriisit ja stagflaatio vaikuttivat kielteisesti talouteen. 1980-luvun alussa valtaa saivat äänenpainot, joiden mukaan täystyöllisyyden ja anteliaan sosiaalivakuutusjärjestelmän yhteiselo oli saavuttanut rajansa. Löyhästi keynesiläisen ajan korvasi työn tarjontaa korostava talouspolitiikka, joka tarkoitti aktiivisen suhdannepolitiikan loppua. Kulta-aikaan viitaten tätä aikakautta (1975–1999) on kutsuttu hyvinvointivaltion hopea-ajaksi.

Hopea-aikakaudelle osuu sekä tunnettujen oikeistolaisten Margaret Thatcherin ja Ronald Reaganin nousu valtaan että myös keskustavasemmiston muodostamat koalitiot oikeistokonservatiivien kanssa. Talouspolitiikassa tämä tarkoitti täystyöllisyystavoitteen korvaamista valuutta- ja budjettivakaudella, yksityistämällä, työmarkkinoiden sääntelyn purkamisella sekä hyvinvointivaltion kaventamisella. Koska uusi paradigma korosti markkinoiden itseohjautuvuutta ja katsoi suuren hyvinvointivaltion laajalla veropohjalla taakaksi yksilöille, sosiaalipolitiikan tila kapeni ja markkinoihin puuttuminen katsottiin epätoivottavaksi. Myös tuloerot nähtiin välttämättömiksi talouden tehokkuuden ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan vuoksi. Työttömyys ei enää johtunut kysynnän puutteesta vaan työmarkkinoiden jäykkyydestä tai hyvinvointivaltion luomista kannustinloukuista, jolloin työn vastaanottaminen ei ollut mielekästä. (emt. 40–42)

Taloustieteen paradigman oikeistolaistumisella oli huomattava vaikutus myös eurooppalaiseen talous- ja sosiaalipolitiikkaan. Vuoden 1994 alkupuoliskolla OECD julkaisi The OECD Jobs Study -tutkimuksen eurooppalaisesta työttömyydestä, joka vaikutti hyvinvointivaltiosta käytyyn keskusteluun huomattavasti. Raportin mukaan antelias hyvinvointivaltio työttömyyskorvauksineen, korkeat minimipalkat ja verot sekä ylisuojeleva työläinsäädäntö ovat nostaneet työvoimakuluja. Lisäksi vahva jako töissä oleviin ja työttömiin on heikentänyt vaikeasti työllistettävien työllistymistä ja näin koko työllistymisastetta. Työttömyyden vastainen kamppailu muuttuikin tämän ajattelun myötä joustavuuden tavoitteluksi, mikä tarkoitti työvoimakustannusten joustavoittamista, työttömyyskorvauksen ajallista rajoittamista ja työsuojelun sekä irtisanomissuojan heikentämistä. Tasa-arvo ja taloudellinen tehokkuus eivät enää tukeneet toisiaan, kuten toisen maailmansodan jälkeen ajateltiin. Sen sijaan OECD kehysti hyvinvointivaltion dilemman hyvinvoinnin, tasa-arvon ja työllisyyden väliseksi nollasummapeliksi. Paras hyvinvoinnin tae oli hyvin toimivat markkinat, ei siis se, että hyvinvointi takaisi toimivat markkinat. (emt. 42–43)

Uusliberaalin politiikan vaikutukset eivät kuitenkaan miellyttäneet kaikkia. 1990-luvun loppupuolella nousi esiin uudenlaisia ajatuksia, jotka Morelin ym. (2012, 8–11) mukaan olivat samanaikaisesti kriittisiä sekä perinteistä hyvinvointivaltiota että uusliberaalia politiikkaa kohtaan. Näitä ajatuksia ei ohjannut mikään yksittäinen teoria, mutta ne tarjosivat taloudellisen perustelun sosiaalipolitiikalle korostamalla sen roolia tuottavuuden, työllistymisen ja talouskasvun lähteenä. Tämän ajatus-

tavan mukaan sosiaalipolitiikan pitäisi tarjota kansalaisille keinoja, joilla varautua sosiaaliin ja taloudellisiin riskeihin mieluummin kuin korjata riskien aiheuttamia ongelmia tulonsiirroilla. Näitä riskejä ovat esimerkiksi työmarkkinoiden ja perhe-elämän muutokset sekä ylisukupolvinen köyhyys. Lisäksi samalla kun passiivinen sosiaalipolitiikka katsottiin vanhanaikaiseksi, uskottiin että uudessa tietotaloudessa on panostettava osaamiseen. Suuntauksella oli lukuisia nimiä, kuten sosiaalisen investoinnin näkökulma, inklusiivinen liberalismi ja kehittyvä hyvinvointivaltio (developmental welfare state).

Sosiaalisia investointeja ryhdyttiin edistämään myös käytännössä. Sipilän (2011) mukaan Ison-Britannian Labour-puolue siirtyi kohti sosiaalisten investointien politiikkaa 1990-luvulla. Sosiaaliset investoinnit yhdistyivät kolmannen tien politiikkaan, jossa investoitiin inhimilliseen pääomaan, mutta myös lisättiin yksilöiden vastuuta. Tätä mallia on kritisoitu muun muassa siitä, että se kääntää taloudellisen ja sosiaalisen suhteen pääläelleen niin, että talous on ensisijaista.

Hemerijckin (2012, 43–45) mukaan aktivoivalla sosiaali- ja työvoimapolitiikalla, jota on tehty yhteistyössä työnantajien ja ammattiliittojen kanssa, on pyritty välttämään yhteiskunnallisia konflikteja. Käytännössä on edistetty työllistämiseen liittyviä etuuksia, verovähennyksiä, työajan joustavoittamisia, yksilöllistä neuvontaa sekä sosiaali- ja perhepalveluita. Nämä toimet on kuitenkin yhdistetty muiden etuuksien leikkaamiseen sekä työttömyyskorvauksen ehtojen tiukentamiseen. Poliitiikkaa on perusteltu myös esimerkiksi työn tarjonnan lisäämisellä ja rakenteellisen työttömyyden pienentämisellä.

Pohdintaa historiasta

Sosiaalisen investoinnin idean historia ulottuu 1930-luvun Ruotsiin, hyvinvointivaltion syntyyn ja sosiaaliseen tuottavuuteen. Ajatuksen vallankumouksellisuus perustui hyvinvoinnin tasa-arvon ja taloudellisen tehokkuuden linkittämiseksi toisiinsa niiden vastakkainasettelun sijaan. Sosiaalisen tuottavuuden ajatus kuitenkin joutui vastatuuleen keynesiläisyyden ja hyvinvointivaltion kriisin seurauksena viimeistään 1980-luvulla, mikä heijastui myös 1990-luvun eurooppalaiseen politiikkaan. Itse sosiaalisen investoinnin käsite yleistyi 1990-luvun lopussa vaihtoehtona uusliberalismille ja passiiviseksi arvostellulle perinteiselle hyvinvointivaltiolle. Sosiaalisen investoinnin politiikka nähtiin ratkaisuksi tietotalouden aikakauden monimutkaisiin ongelmiin, jotka vaativat laaja-alaista osaamista. Euroopassa sosiaalinen investointi kytkettiin lopulta työn tarjontaa korostavaan politiikkaan, jossa yhtäältä tarjotaan apua työllistymiseen ja koulutukseen, mutta toisaalta rangaistaan etenkin vapaaehtoiseksi tulkittavasta työttömyydestä.

Historia näkyy myös EU:n nykypolitiikassa. Esimerkiksi Korkman (2013) on arvioinut, että Euroopan talous- ja rahaliitto EMU rakennettiin silloisen eli 1980–1990-luvun taloustieteellisen paradigman mukaiseksi. EMU:n kriitikkojen (esim. Holappa 2016; Kaitila & Ronkainen 2015) mukaan EMU perustuukin palkkamallille ja talouskurille. Osittain tämän vuoksi sosiaalipolitiikan tila on EMU-valtioissa kapea. Koska rahapoliittinen valta on siirretty EKP:lle ja julkisen talouden menokehys on vakaus- ja kasvusopimuksessa rajattu, on jäsenvaltioiden luotava muita instituutioita sosiaalipolitiikalle.

EU:ta on kuitenkin pyritty viemään myös toiseen suuntaan niin kutsutun sosiaalisen Euroopan puitteissa. Ristelän (2019, 8–10) mukaan sisämarkkinoiden vastapainoksi rakennettu sosiaalinen Eurooppa tarkoittaa EU:n työmarkkina- ja sosiaali-

politiikkaa, jota voidaan syventää eurooppalaisella vähimmäislainsäädännöllä sekä talouden eurooppalaisella ohjausjaksolla. Talouden eurooppalaisella ohjausjaksolla taas tarkoitetaan Euroopan komission menettelyä, jossa se arvioi jäsenmaiden talouspolitiikkaa, tekee suosituksia ja valvoo niiden toteutumista. Ohjausjakso otettiin käyttöön valvomaan jäsenmaiden velkaantumista, ja sen myötä EU:lle on vakiintunut rooli rakenneuudistusten vaatijana. Ohjausjakson puitteissa jäsenmailta on vaadittu sosiaalimenojen rajoittamista sekä työmarkkinoiden joustoja. Poliittisen vasemmiston tavoitteena on kuitenkin ollut laajentaa ohjausjaksoa työ- ja hyvinvointiasioihin niin, että ohjausjakso ottaisi huomioon myös hyvinvointiin liittyviä tavoitteita. Käytännössä tämä on ollut esimerkiksi köyhemmille maille esitettyjä huomioita toimeentuloturvan riittävydestä.

MITTAAMINEN

Sosiaalinen investointi on siis sekä määritelmänsä että historian valossa ollut pyrkimystä todistaa ja edistää hyvinvoinnin ja taloudellisen tehokkuuden yhteyttä. Sosiaalisten investointien mittaustavat ovat kuitenkin keränneet kritiikkiä. Taloustieteilijät ovat kritisoineet logiikkaa, jolla investointien tuottoa lasketaan. Professori Roope Uusitalon (2018) mukaan kokonaisvaikutuksia tärkeämpää olisi mitata marginaalivaikutuksia. Toisin sanoen olisi tärkeämpää selvittää, millä tavalla lisäinvestointi vaikuttaisi juuri kyseisessä tilanteessa kuin yleistää jossain muussa tilanteessa tehdyn investoinnin tulokset kyseiseen tilanteeseen. Tämän kritiikin pohjalta onkin selvitettävä, millä tavalla sosiaalisen investoinnin tuottoja oikein mitataan.

De Dekenin (2017) mukaan sosiaalisia investointeja voidaan mitata sekä tuloksien (output) että panoksien (input) näkökulmasta. Tuloksien puolelta voidaan erottaa kolme indikaattoria – työvoiman osallistuminen työmarkkinoille, köyhyyden ja epätasa-arvon vähentäminen sekä etuuksien määrä. De Deken korostaa, että pelkkä työvoiman osallistumisaste ei ole riittävä mittari, sillä se ei kerro mitään työelämän laadusta. Lisäksi maita vertaillaessa mittaamistavassa on rajanvedollisia ongelmia, esimerkiksi eläkeläisistä ja itsensä työllistäjistä johtuen tai kun erilaiset työt pitäisi muuntaa yhteismitallisiksi. Näistä syistä köyhyyden ja epätasa-arvon vähentäminen mittarina täydentääkin työvoiman osallistumisastetta. Lisäksi sosiaalisten investointien ennaltaehkäisevää tehokkuutta voidaan mitata etuuksien määrällä. Onnistuneiden sosiaalisten investointien pitäisi näkyä vähentyneenä riippuvuutena sosiaalietuuksista.

Panosten osalta taas voidaan tutkia sosiaalisten menojen rakennetta ja vertailla sitä niin maiden välillä kuin ajallisesti. Vaikka panostaminen sosiaaliin investointeihin ei sinänsä tarkoita muiden sosiaalisten menojen kaventamista, on sosiaalimenojen

SOSIAALISIA INVESTOINTEJA VOIDAAN MITATA
SEKÄ TULOKSIEN (OUTPUT) ETTÄ PANOKSIEN
(INPUT) NÄKÖKULMASTA.

eritelty tutkiminen perusteltua. Tämä johtuu erityisesti siitä, että talouskurin vuoksi sosiaalimenojen kasvattaminen on haasteellista, joten kilpailevaa vertailua menoerien välillä on tehtävä. De Deken (2017, 191) on havainnollistanut menoerien eroja jakamalla ne puskureihin, varantoihin ja virtaan.

Puskureilla (buffer) viitataan työmarkkinoilta poistumista kompensoivia menoja. Näitä ovat esimerkiksi eläkkeet ja työttömyyskorvaukset. **Varannoilla** (stock) viitataan menoihin, jotka edistävät yksilöiden valmiuksia. Nämä menot voi varantokategorian sisällä jakaa vielä potentiaaliseen työvoimaan ja työvoimaan sekä vielä tämän sisällä työssäkäyvään ja työttömään työvoimaan. Menoja ovat esimerkiksi koulutus, varhaiskasvatus, aktiivinen työvoimapolitiikka ja vanhempainvapaa. **Virta** (flow) taas viittaa menoihin, jotka laajentavat työllistymisen mahdollisuuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi palkkatuet. De Dekenin mukaan OECD käyttää vastaavanlaista sosiaalisten menojen kategorisointia, mutta muistuttaa, että erotteluun liittyy ongelmia.

Ensinnäkin jotkin menoerät voivat toimia sosiaalisena investointina usealla tavalla. Esimerkiksi varhaiskasvatus toimii sekä lapsen vanhemmille keinona päästä työmarkkinoille että lapselle itselleen kykyjä kehittävänä toimintana. Kaikkia sosiaalisen investoinnin panoksia ei myöskään käsitellä sosiaalisina menoina. Tällaisia ovat esimerkiksi pakolliset menot, kuten lakisääteiset sairaspäivärahat ja sääntelyn aiheuttamat menot, kuten työsuojelu. Toiseksi valtio voi nojata siihen, että kompensoivat menot, kuten eläkkeet, hoidetaan yksityisesti. Tämä vähentää sen kompensoivia menoja ja näin näyttäisi siltä, että valtio on orientoituneempi sosiaalisten investointien politiikkaan kuin mitä se todellisuudessa onkaan, sillä sen sosiaalisten investointien menot ovat suhteessa suuret verrattuna kompensoiviin menoihin. Kolmanneksi tapa, jolla kompensoivia menoja maksetaan, vaihtelee huomattavasti eri maissa. Toisissa maissa työttömyysetuudet muodostuvat puhtaasti työttömyyskorvauksesta, kun toisissa niihin sisältyy esimerkiksi asumistuki, jota ei voi pitää kompensoivana eikä investointina. Neljänneksi tilastoissa ei näy sosiaalimenoihin käytettyä nettokulutusta, sillä tukien saajia verotetaan, mutta sosiaalisia investointeja taas useinkaan ei. Näin sosiaalisten investointien suhteellinen osuus jää aliarvioiduksi. Viidenneksi OECD ei pysty systemaattisesti huomioimaan verohelpotuksia, joilla on sosiaalinen luonne, vaikka fiskaalisesti tämä on sama asia kuin valtion sosiaalimeno.

Sosiaalisten investointien panoksen ja tuotoksen suhteen mittaamiseen liittyy siis useita ongelmia yhteiskunnan tasolla, mutta joka tapauksessa mittaamista tapahtuu. Esimerkiksi De Deken tuo esiin, kuinka hyvinvoinnin tasa-arvoa sekä talouspolitiikan onnistumista voidaan mitata samanaikaisesti. Tässä tapauksessa mittarit ovat köyhyyden väheneminen sekä työllisyysaste. Mittareina ne eivät kuitenkaan ole täydellisiä. De Deken erittelee ansiokkaasti panosten mittaamisen ongelmia, mutta jättää tuotos-puolella huomiotta tärkeän aspektin: köyhyyden väheneminen mittaa taloudellista hyvinvointia, mutta ei koettua hyvinvointia, kuten tyytyväisyyttä elämään tai onnellisuutta. Vaikka köyhyyden väheneminen ja onnellisuuden kasvaminen ovat yhteydessä toisiinsa, on köyhyyden väheneminen mittarina silti vaillinainen. Köyhyyden väheneminen ei kerro myöskään terveydestä sinänsä mitään, vaikka terveys on niin ikään yhteydessä taloudelliseen hyvinvointiin. Terveyttä voitaisiin mitata esimerkiksi elinajanodotteella.

De Dekenin kategorisointien avulla ei voida myöskään vastata Uusitalon kritiikkiin sosiaalisten investointien tuoton mittaamisen ongelmista. Tämä johtuu siitä, että tuotoksia ei mitata sillä tavoin kuin Uusitalo antaa ymmärtää tehtävän. Uusitalohan kritisoi argumentointitapaa, jossa väitetään ”yhden euron pyöräilyyn tuottavan neljä

euroa takaisin” – vaikka sen sijaan sosiaalisten investointien tuottojen laskemisessa otetaan useimmiten huomioon investoinnin kohteen tulojen muutos sekä työllisyys. Mittarit ovat todellisuudessa siis samankaltaisia kuin De Deken kuvailee – köyhyyden vähentäminen, taloudellisen hyvinvoinnin tasa-arvo sekä työpaikkojen luominen. Tällaisilla sosiaalisen tuoton mittareilla on operoinut esimerkiksi Verbist (2017) tutkiessaan, millä tavalla sosiaaliset palvelut vaikuttavat tulonjakoon. Soentken, van Hooren ja Rice (2017) taas ovat tutkineet sosiaalisten investointien vaikutusta kansalaisten tuloihin ja aktiivisuuteen työmarkkinoilla Alankomaissa.

Sosiaalisen investoinnin tuotto ja kannattavuus

Kun sosiaalisten investointien tuottojen mittaustapoja tutkitaan tarkemmin, kuten edellä on tehty, Uusitalon kritiikki ei tunnu ajankohtaiselta. Missään ei esitetä, että yhdestä tutkimustuloksesta voisi vetää yleistettäviä johtopäätöksiä tai että keskiarvotuotto olisi universaali. Uusitalon kuvailemaa logiikkaa kyllä esiintyy jatkuvasti julkisuudessa, ja sitä epäilemättä vaivaavat hänen kuvaamansa ongelmat. Lisäksi esimerkiksi Bonolin (2012) mukaan sosiaalisen investoinnin projekti perustuu lupaukselle siitä, että investoidut rahat maksavat itsensä takaisin tulevaisuudessa. Hemerijck (2012, 51) taas esittää, että sosiaalisen investoinnin käsitteeseen kuuluu olennaisesti se, että investoinnit tuottavat myöhemmin ”osinkoja”. Tämä ajatus ei kuitenkaan ole hallitseva enää tuoreemmissa sosiaalisen investoinnin artikkeleissa, kuten *The Uses of Social Investmentin* artikkeleissa. Etenkään soveltavissa artikkeleissa tätä ajatusta ei esiinny, vaan ajatusmalli on jäänyt vanhempiin teoreettisiin artikkeleihin, jossa hahmoteltiin sosiaalisen investoinnin politiikkaidea.

Näyttäisi olevan enemmänkin niin, että soveltavassa ja empiirisessä sosiaalisen investoinnin tutkimuksessa havainnoidaan, millaisia vaikutuksia sosiaalisilla investoinneilla on ollut joko yksittäisessä valtiossa tai erilaisten valtioiden välillä. Näistä tuloksista on tehty erilaisia päätelmiä, mutta niihin ei sisälly universaalia yleistämistä, jonka mukaan kyseinen tutkimustulos pätsisi aina ja kaikkialla.

Sosiaalisten investointien kannattavuutta kuitenkin mitataan, mutta se ei ole helppoa. Ongelmia tuottaa esimerkiksi, se, että sosiaalisten investointien tuotot voivat olla kaukana tulevaisuudessa ja yksittäisen investoinnin vaikutusta on vaikea erotella, kuten Begg (2017, 175–177) huomauttaa.

SOSIAALISTEN INVESTOINTIEN TUOTOT VOIVAT OLLA
KAUKANA TULEVAISUUDESSA JA YKSITTÄISEN
INVESTOINNIN VAIKUTUSTA ON VAIKEA EROTELLA.

SOSIAALINEN INVESTOINTI VAI HYVINVOINTI-INVESTOINTI?

Hyvinvointi-investoinnin käsite muistuttaa hieman sosiaalisen investoinnin käsitettä. Vaikka käsitteet ovat samankaltaisia, niillä kuitenkin on huomattavia eroja eikä niitä tule sekoittaa toisiinsa. Määritelmällisesti hyvinvointi-investointi on yhteiskunnallisten panosten käyttöä siten, että hyvinvointi ja sen edellytykset vahvistuvat. Kun verrataan sitä sosiaalisen investoinnin tavoitteeseen, joka on terveyden tasa-arvon ja työllisyyden vahvistaminen, voidaan päätellä, että onnistunut sosiaalinen investointi voi täyttää myös hyvinvointi-investoinnin määritelmän. Toisaalta hyvinvointi-investointi ei välttämättä ole sosiaalinen investointi, sillä hyvinvointia voivat parantaa myös toimet, joilla ei ole vaikutusta työllisyyteen tai terveyden tasa-arvoon yhteiskunnallisella tasolla. On kuitenkin vaikea kuvitella tilanne, jossa sosiaalinen investointi ei olisi hyvinvointi-investointi.

Suhdetta on havainnollistettu oheisella kuvalla. Sininen ympyrä on hyvinvointi-investoinnin alue, keltainen sosiaalisen investoinnin alue. Sosiaalinen investointi siis on hyvinvointi-investoinnin sisällä oleva alue. Hyvinvointi-investoinnin sisälle voi mahtua myös muunlaisia investointeja kuin sosiaalisia investointeja, mutta sosiaaliset investoinnit ovat väistämättä hyvinvointi-investointeja.

Tuotoksen lisäksi kyseisellä kaaviolla voidaan kuvata myös panosten suhdetta. Hyvinvointi-investoinnissa panokset ovat laajemmin yhteiskunnalliset. Tämä voi tarkoittaa rahan lisäksi esimerkiksi aikaa tai materiaalisia resursseja. Sosiaalisen investoinnin panokset taas mitataan usein vain julkisen sektorin sosiaalimenojen kautta. Tätä tukee Sipilän (2011) artikkeli, jonka mukaan sosiaalisen investoinnin voi tehdä yleensä vain kunta tai valtio.¹

Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä korostaa sitä, että kaavio kuvaa vain onnistuneita hyvinvointi-investointeja ja sosiaalisia investointeja. Jos kyseessä on sellainen sosiaalipolitiikka, joka pelkää parantaa työllisyysastetta, mutta sillä ei ole hyvinvointivaikutusta, sitä ei voi pitää sosiaalisena investointina tai hyvinvointi-investointina. Tällainen voi olla esimerkiksi työttömiä aktivoiva ohjelma, jolla patistetaan työttömiä vastentahtoisesti töihin. Työllisyyttä voi toki parantaa, kun työttömät hakeutuvat töihin aktiivintitoimen uhalla, mutta toimenpiteen vaikutus hyvinvointiin voi silti olla heikentävä, mikäli työpaikat tai aktiivintiohjelmat ovat työttömille vastenmielisiä ja näin heikentävät heidän hyvinvointiaan.

KRITIIKKIÄ

Sosiaalinen investointi ei ole käsitteenä aivan uusi, ja se on ehtinyt myös keräämään kritiikkiä. Hemerijck (2017, 13–19) jakaa kritiikit seitsemään osaan: 1) hyvinvointi-ystävällisen kasvun paradigman kyseenalaistaminen, 2) sosiaalisen investoinnin mahdollisuuksien rajoittuneisuus, 3) sosiaalisen investoinnin utilitarismi ja sen sukupuolittuneisuus, 4) samojen käytänteiden käyttäminen joka maassa ja dualisaation vahvistaminen, 5) Matteus-efekti, 6) sosiaalisen investoinnin ongelmat talouskurin aikana sekä 7) metodologiset ongelmat.

¹ Lisää hyvinvointi-investoinneista Puhakka (2017)

Hyvinvointiystävällisen kasvun paradigma

Näistä kritiikeistä **ensimmäinen** suhtautuu skeptisesti ajatukseen, että sosiaalisilla investoinneilla voitaisiin rakentaa vahvaa korkean työllisyysasteen talouskasvua. Tästä Hemerijck mainitsee esimerkkinä Brian Nolanin (2013) artikkelin *What use is 'social investment'?* Artikkelissa kritisoidaan sekä sosiaalisen investoinnin empiriaa ja metodologiaa että käsitettä sinänsä. Nolanin mukaan valtion tai sosiaalisten menojen roolista talouskasvun osana ei ole tutkijayhteisössä konsensusta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että tutkimuksissa on usein mukana sekä kehittyviä että kehittyneitä maita ja talouskasvun kannalta merkittävät instituutiot on määritelty tutkimuksissa laajasti. Tämän vuoksi kehittyvien ja kehittyneiden maiden väliltä voidaan kyllä löytää erottavia tekijöitä, mutta tekijöiden selitysvoima heikkenee, kun kehittyneitä maita vertaillaan keskenään. Kehittyneisiin maihin kohdistunut kasvututkimus taas huomioi hyvinvointiin kohdistetut menot ja instituutiot heikosti. Lisäksi talouden toiminnan ja hyvinvointivaltion välisen suhteen tutkimiseen sisältyy ongelmia kausaation löytämisessä. Ilmeisin esimerkki tästä ongelmasta on hyvinvointimenojen kasvu heikossa taloudellisessa tilanteessa. Hyvinvointimenojen kasvu ja talouden kompuromint tietysti indikoi sitä, että heikko taloudellinen tilanne kasvattaa sosiaalimenoja eikä sitä, että sosiaalimenot heikentäisivät talouden toimintaa. Tätä keskeistä ongelmaa ei olla riittävästi huomioitu maiden välisiä eroja mittaavissa aikasarja-aineistoissa.

Ylipäänsä Nolan kritisoi sosiaalisten menojen kokonaisuutta mittarina, sillä talouskasvuun todennäköisesti vaikuttavat erityisesti tietyt osatekijät, eikä menojen mittaaminen kokonaisuudessaan siksi ole erityisen informatiivista. Toisaalta Nolanin mukaan tällä hetkellä mittaristot ovat hiukan kehittyneempiä, mutta eivät vielääkään sillä tasolla, että niiden perusteella voitaisiin tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Nolan myös kiinnittää huomiota siihen, että toisinaan sosiaalisen investoinnin taloudellisen onnistumisen mittariksi otetaan talouskasvu ja toisinaan työllisyyden ja työpaikkojen laadun kehitys.

TOISINAAN SOSIAALISEN INVESTOINNIN
TALOUDELLISEN ONNISTUMISEN MITTARIKSI OTETAAN
TALOUSKASVU JA TOISINAAN TYÖLLISYYDEN JA
TYÖPAIKKOJEN LAADUN KEHITYS.

Nolan myös käsittelee kriittisesti sosiaalisen investoinnin käsitettä. Hänen mukaansa sosiaalinen investointi ei ole *investointi* siinä mielessä kuin se taloustieteessä määritellään. Taloustieteessä investointi on menoerä hyödykkeisiin, joita käytetään tulevaisuuden tuotannon kasvattamiseen eikä välittömään kulutukseen. Sosiaalisella investoinnilla on kuitenkin välitön vaikutus investoinnin kohteeseen, joten tässä mielessä sosiaalinen investointi ei ole lykättyä kuluttamista, jossa rakennetaan suurempaa pääomaa sen itseisarvon vuoksi. Nolan kuitenkin muistuttaa, että taloustieteessä on olemassa myös inhimillisen pääoman käsite. Inhimilliseen

pääomaan, kuten ihmisten taitoihin, investoiminen myös kasvattaa tulevaisuuden tuotantokapasiteettia. Esimerkiksi koulutus voidaan näin nähdä sekä kulutuksena että investointina. Ajatus inhimillisestä pääomasta hämärtääkin investoinnin ja kulutuksen eroa, kun huomioidaan, että kulutus esimerkiksi ihmisten ruokaan ja terveydenhuoltoon voi tuottaa positiivisia taloudellisia vaikutuksia, vaikka sitä tilinpidollisesti tulisi käsitellä kulutuksena. Nolan muistuttaa, että sosiaalisen investoinnin idea on tuoda esiin, että jotkin yksilöihin kohdistetut sosiaaliset menot voivat kasvattaa talouden kapasiteettia makrotasolla. Tämä näkökulma on kuitenkin relevantti vain, jos on samanaikaisesti olemassa sosiaalisia menoja, jotka eivät kasvata kapasiteettia. Tätä erottelua onkin ollut vaikeaa tehdä, ja kriittinen kysymys on, mitkä sosiaaliset menot voidaan sulkea ulos sosiaalisista investoinneista. Ongelmaa ei helppota se, että useita menoeriä, esimerkiksi monet perhe-etuudet, voidaan ymmärtää niin kulutuksena kuin investointina. Jopa eläkkeet voidaan katsoa investoinneiksi, sillä eläkemekanismi vauhdittaa työvoiman dynaamista vaihtuvuutta.

Kritiikki kohdistuu myös taloudellisten mittareiden korostamiseen. Nolan näkee ongelmallisena sen, että sosiaalinen investointi alistuu talouden mittareille sosiaalisten mittareiden sijaan. Ajattelutapa voi jättää huomioimatta tämänhetkiset köyhät ja heidän taloudellisen tilanteensa parantamisen, kun huomio keskittyy aktivointiin ja ennaltaehkäisyyn. Lisäksi on riski, että sosiaalisen investoinnin ajattelutavassa unohdetaan sosiaaliset perusteet, kun investointien ajatellaan perustuvan taloudelliselle analyysille.

Sosiaalisen investoinnin mahdollisuuksien rajoittuneisuus

Toinen Hemerijckin mainitsema kritiikki koskee sosiaalisen investoinnin rajoittuneisuutta. Sosiaalisen investoinnin politiikka on selkeästi työn tarjontapuolen politiikkaa ja korostaa uusien sosiaalisten riskien ennaltaehkäisyä. Tämän vuoksi sosiaalisista investoinneista ei ole merkittävää hyötyä, jos makrotaloudessa on kysyntäongelmia. Ajatus, jonka mukaan tarjonta luo oman kysyntänsä, on siis implisiittisesti läsnä sosiaalisen investoinnin politiikassa. Lisäksi edellä mainittu 1990-luvun aktivointipolitiikka, jossa tuen saannin ehtoja kiristettiin, oikeastaan loi uusia sosiaalisia riskejä. Sosiaalista investointia onkin kritisoitu liian kapea-alaiseksi lähestymistavaksi, ja sen tilalle on esitetty lujempaa sosiaalisten riskien hallintaa, johon sisältyy laaja-alaisesti niin vero- ja työllisyyspolitiikkaa kuin makrotaloudellista politiikkaa.

Sosiaalisen investoinnin utilitarismi ja sen sukupuolittuneisuus

Tästä päästään Hemerijckin **kolmanteen** kritiikkiin. Käytännön lähestymistavan lisäksi myös sosiaalisen investoinnin aatteellista näkökulmaa on kritisoitu kapeaksi. Sen retoriikassaan kehystämä ihmiskuva on katsottu kapeaksi, utilitaristiseksi ja taloudelliseksi. Sosiaalisen investoinnin perusteluissa toistuvat taloudelliset termit kuten työllisyys, kapasiteetti ja tietysti investointi. Samalla varjoon ovat jääneet hoidon tarve sekä sosiaaliset oikeudet. Feministinen kritiikki taas on huolissaan siitä, ymmärretäänkö sosiaalisen investoinnin politiikassa perheen ja äidin rooli itsessään arvokkaaksi sen sijaan, että keskitytään naisten rooliin syntyvyyden kasvussa ja työn tarjonnan kasvattajana.

Hyvinvointivaltiomallien resistenssi ja dualisaatio

Neljäs kritiikki taas liittyy erilaisiin hyvinvointivaltiomalleihin. Eri mailla on erilaisia hyvinvointivaltion perinteitä, joiden muuttaminen ei ole yksinkertaista. Olisikin

naiivia kuvitella, että ”parhaat käytänteet” olisivat sellaisinaan kopioitavissa valtiosta toiseen. Lisäksi mannermaiset hyvinvointivaltiomallit ovat alttiita vahvistamaan dualisaatiota, jossa on alati pienentyvä, turvattu työmarkkinoiden sisäpiiri ja sen ulkopuolella turvattomuudesta kärsivä prekariaatti ja työmarkkinoiden ulkopuolisten joukko.

Matteus-efekti ja talouskuri

Viides kritiikki koskee niin kutsuttua Matteus-vaikutusta. Tämän kritiikin mukaan sosiaaliset investoinnit, joiden on suunniteltu hyödyttävän vähäosaisia, kasaantuvatkin itse asiassa keskiluokalle. Esimerkiksi päivähoitopalveluita käyttävät useimmiten varakkaat perheet ja erilaisiin koulutuksiin osallistuvat harvoin henkilöt, joilla on matala koulutustaso. Erilaiset aktivointi- ja työllistämistoimet taas saattavat painostaa vähäosaiset ottamaan töitä matalapalkka-aloilta, mikä ei merkittävästi paranna heidän pitkän tähtäimen näkymiään. Työntekoa korostava sosiaaliturva voi myös pakottaa naiset ottamaan töitä jo valmiiksi naisvaltaisilta aloilta ja näin korostaa entisestään sukupuolten välisiä palkkaeroja. Koska sosiaalisista investoinneista hyötyy vähäosaisten sijaan keskiluokka, niiden riskinä voi olla, että ne eivät kavenna rikkaiden ja köyhien välisiä eroja vaan saavat köyhät antamaan vähistä resursseistaan varakkaammille. Tätä kutsutaan Matteus-vaikutukseksi, joka on saanut nimensä Raamatusta, Matteuksen evankeliumista. Riski voimistuu entisestään, jos talouskurin puitteissa sosiaalimenoja kohdistetaan sosiaalisiin investointeihin köyhille maksettavien etuuksien sijaan. Hemerijckin mukaan Matteus-efektistä kirjoittaneen Bea Cantillonin (2011) kritiikki on kenties rajuin sosiaalisten investointien empiirinen kritiikki. Juuri talouskuri ja sen vaikutus sosiaalisiin investointeihin onkin **kuudennen** kritiikin teema. Sosiaaliset investoinnit maksavat rahaa etenkin lyhyellä aikavälillä, eikä vallitseva budjettiajattelu jätä tilaa uudennaiselle riskikategorisoinnille. Tämän vuoksi sosiaaliset investoinnit jäävät akuutimpien reformien jalkoihin. Ilmiö on nähtävissä myös EU:n politiikassa, jossa EU kannustaa sosiaalisten investointien politiikkaan, mutta ajaa samanaikaisesti talouskuria.

Metodologiset ongelmat

Seitsemäs ja viimeinen Hemerijckin kritiikeistä koskee sosiaalisen investoinnin metodologiaa. Tämän kritiikin mukaan sosiaalisten investointien tulosten mittarit eivät aina sovi mittaamaan politiikan onnistumista. Tämä johtuu esimerkiksi siitä, että useiden investointien, kuten päivähoidon, vaikutukset näkyvät paljon myöhemmin. Lisäksi sosiaalisten investointien politiikkatuloksia mitataan usein käytettyjen menojen tai tuensaajien määrällä. Sosiaalisten investointien vaikutusten empiirinen mittaaminen onkin yhä lapsenkengissä, eikä tulosten mittaaminen ole helppoa. Ensinnäkin sosiaalinen investointi on monitahoinen ilmiö, joka tarjoaa laajan skaalan erilaisia politiikkatyyppökaluja. Toiseksi on huomioitava epäintentionaaliset sekä alkuperäisten tavoitteiden suhteen päinvastaiset politiikkavaikutukset. Kolmanneksi sosiaalisten investointien ”tuotto” voidaan ymmärtää monella erilaisella tavalla. Neljänneksi sosiaalisten investointien kannattavuutta on entistäkin haasteellisempaa laskea, kun huomioidaan aikajänne. Lasketaanko investoinnin tuotto lyhyellä, keskipitkällä vai pitkällä aikavälillä? Yritykset pyrkii mittaamaan sosiaalisten investointien tuottoja joutuvatkin aina tasapainottelemaan relevanttiuden ja täsmällisyyden välillä: Yhtäältä on löydettävä relevantteja osatekijöitä ja vaikutuksia, joita päättäjät

ja suuri yleisö haluavat tietää kulloisestakin sosiaalipolitiikkareformista. Toisaalta on pidettävä huolta täsmällisyydestä, niin että sosiaalisen investointien vaikutuksia voidaan mitata luotettavasti ja tieteellisesti.

Kritiikki	Kritiikin sisältö
Hyvinvointiystävällisen kasvun paradigma	Sosiaalisten menojen roolista talouskasvun osana ei ole tutkijayhteisön konsensusta. Sosiaalinen investointi ei ole ”investointi” taloustieteellisessä mielessä.
Mahdollisuuksien rajoittuneisuus	Sosiaaliset investoinnit ovat työn tarjonnan politiikkaa eivätkä auta kysyntävajeessa.
Sosiaalisten investointien utilitarismi ja sukupuolittuneisuus	Sosiaalisen investoinnin näkökulma on kapea, utilitaristinen ja taloudellinen. Näkökulma ei anna arvostusta äidin roolille.
Hyvinvointivaltiomallien resistenssi ja dualisaatio	Kullakin maalla on omat, vahvat perinteensä eikä yhden mallin siirtäminen toiseen maahan ole yksinkertaista. Hyvinvointivaltiot voivat olla alltiita työmarkkinoiden sisä- ja ulkokehän muodostavalle dualisaatiolle.
Matteus-vaikutus	Vähäosaisille suunnitellut investoinnit kasautuvat keskiluokalle.
Talouskuri	Tiukka julkisen talouden budjetointi ei jätä tilaa sosiaalisille investoinneille
Metodologia	Sosiaalisen investoinnin mittarit eivät sovi politiikan onnistumisen mittaamiseen.

Sosiaalisen investoinnin politiikalle esitetyt kritiikit

Huomioita kritiikeistä

Nolanin kriittiset huomiot ovat monipuolisia ja keskittyvät sosiaalisen investoinnin käsitteeseen sekä sen empiriseen mittaamiseen, samoin sosiaaliseen investointiin poliittisena projektina. Nolanin kritiikki lienee vahvimmillaan korostaessaan sosiaalisen investoinnin käsitteen ongelmia ja sosiaalisten menojen rajausta sosiaaliseen kulutukseen ja investointeihin. Kuten Nolan argumentoi, raja on hämärä ja rajanveto on monessa tilanteessa epämieliekäs, sillä yksittäisille menoerille voidaan löytää niin kulu- kuin investointifunktio. Tarvetta paremmalle rajanvedolle voikin olla, tai vaihtoehtoisesti sosiaalisen investoinnin kuvauksessa on luovuttava rajanvedosta kokonaan. Yksi vaihtoehto on ymmärtää sosiaalinen kulutus ja investointi käsitteellisenä jatkumona. Esimerkiksi Beggin (2017, 175) mukaan tämä kuvaa sosiaalisia menoja paremmin kuin kulutuksen ja investoinnin vastakkainasettelu.

Nolanin kritiikki sosiaalisen investoinnin poliittista projektia kohtaan on kuitenkin osittain yksipuolinen. On totta, että jos sosiaalisia investointeja perustellaan niiden taloudellisilla vaikutuksilla, Nolanin kuvaamat ongelmat voivat realisoitua. Huomio kiinnittyy vähemmän investointien sosiaalisiin perusteluihin, ja on myös olemassa riski, että akuuttien sosiaalisten ongelmien korjaamisen houkuttelevuus heikkenee. Tähän riskiin kuitenkin voidaan vaikuttaa huomattavasti sillä, mitä mittaria korostetaan. Kuten tiedetään, sosiaalisilla investoinneilla pyritään myös terveyserojen kaventamiseen. Kun näitä mittareita korostetaan riittävästi, vältetään sosiaalisen perustan unohtamiselta. On toki muistettava, että Nolanin kritiikki on vuodelta 2013,

jolloin sosiaalisen investoinnin mittaristo ei vielä ollut niin kehittynyt kuin *The uses of social investment* -kirjan julkaisuaikana (2017). Vuonna 2013 Nolanin huoli lienee ollut relevantti. Lisäksi on muistettava, että vaikka sosiaalisen investoinnin tutkimuksessa korostetaan kumpaakin näkökulmaa, ei näin välttämättä ole poliittisessa keskustelussa tai tiedeuutisoinnissa.

Kritiikki taloudellisia mittareita kohtaan on sinänsä osuvaa, mutta asia on helposti korjattavissa. Sosiaalisten investointien mittaamisessa voidaan antaa enemmän painoarvoa terveys- ja hyvinvointimittareille, kuten esimerkiksi eliniän odotteelle. On myös olemassa runsaasti erilaisia hyvinvointimittareita, joita ei juurikaan hyödynnetä sosiaalisten investointien mittaamisessa, kuten onnellisuus tai kestävä hyvinvointi.²

2 Hyvinvointimittareista lisää <https://sorsafoundation.fi/fi/suomi-on-maailman-onnellisimmalla-hinnalla/>

SOSIAALISET INVESTOINNIT Pohjoismaissa

Sosiaaliset investoinnit ovat käsitteenä uusi, mutta sosiaalisia investointeja muistutettava mekaniikka ollut käytössä pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa jo vuosikymmeniä. Vaikka sosiaalisia investointeja on toisinaan arvosteltu pyörän keksimisestä uudelleen, on pohjoismaisen hyvinvointivaltion ja sosiaalisten investointien yhteys kuitenkin huomioitu alan kirjallisuudessa.

Van Kersbergenin ja Kraftin (2017, 216–226) mukaan pohjoismaisia hyvinvointivaltioita kuvaa palveluiden ja etuuksien universaalius, inhimillisen pääoman muodostumisen tukeminen, valtion korkea vero- ja menotaso sekä tasainen tulonjako. Universaali hyvinvointivaltio keskittyykin vahvasti yksilöllisten kykyjen edistämiseen, ja sosiaalisia investointeja on edistetty näissä maissa jo kauan ennen käsitteen käyttöönottoa. Pohjoismaiset hyvinvointivaltiot ovat myös onnistuneet seuraamaan sosiaalisten investointien polkua sortumatta pahimpiin sudenkuoppiin, joita sosiaaliin investointeihin usein liittyy. Sosiaalisten investointien vaikutuksena on ollut muun muassa tasa-arvoisempi mahdollisuuksien ja kykyjen/taitojen jakaantuminen. Osaltaan tämä myös selittää alhaisia köyhyyslukuja sekä tasaista tulonjakoa.

Viime aikoina pohjoismaisia hyvinvointivaltioita on kuitenkin viety suuntaan, joka on van Kersbergenin ja Kraftin mukaan heikentänyt sen universaaliutta ja vähentänyt sosiaalisten investointien inklusiivisuutta. Tämä on näkynyt esimerkiksi yksityisen palveluntuotannon suosimisessa koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa, sillä erityisesti keskiluokka suosii yksityisiä palveluita. Lisäksi on havaittu myös sosioekonomisista tekijöistä johtuvaa oppimiseröjen kasvua ja yleistä oppimistuloksien laskua.

Van Kersbergenin ja Kraftin mukaan yksi merkittävimmistä haasteista universaalille hyvinvointivaltiolle on maahanmuuttajien määrän lisääntyminen, joka on aiheuttanut hyvinvointisovinnismia.³ Esimerkiksi Tanskassa asetettiin lapsilukuun perustuva katto lapsilisälle, mikä vaikutti negatiivisesti erityisesti maahanmuuttajaperheisiin. Maahanmuuttajien osuus on suurempi myös koulupudokkaiden määrässä. Van Kersbergen ja Kraft pelkäävätkin, että universaaliuden ja inklusion puute voi luoda etuoikeutetun ryhmän, jonka ulkopuolelle jäävillä on suurempi työttömyyden ja köyhyyden riski.

3 Hyvinvointisovinnismi tarkoittaa sosiaalipolitiikkaa, jossa maahanmuuttajat jätetään hyvinvointivaltion palveluiden ulkopuolelle.

JOHTOPÄÄTÖKSET: MITÄ UUTTA SOSIAALISET INVESTOINNIT TARJOAVAT POHJOISMAISELLE HYVINVOINTIVALTIOLE?

Kuten Kees van Kersbergen ja Jonas Kraft (2017) toivat esiin, pohjoismaissa on harjoitettu sosiaalisten investointien politiikkaa jo kauan ennen käsitteen käyttöönottoa. Historiallisesti katsoen voidaan myös sanoa, että Myrdalien ajatukset tuottavasta sosiaalipolitiikasta korostivat paljolti samoja asioita kuin sosiaalisen investoinnin politiikka, eli panostuksia inhimilliseen pääomaan. Jos sosiaalisten investointien politiikka on sekä käytännöllisellä että aatteellisella tasolla vanhan toisintoa, voidaan aiheellisesti kysyä, tarjoavatko sosiaaliset investoinnit mitään uutta suomalaisen hyvinvointivaltio politiikan kentälle.

Toisaalta julkisessa keskustelussa hyvinvointivaltiosta puhutaan usein ei-tuottavana tekijänä, ja siihen sosiaalisten investointien käsite tuo muutoksen. Sosiaalisen investoinnin politiikassa korostuu yksilöiden taitojen ja tietojen vahventaminen, mikä eroaa selkeästi hyvinvointivaltiomallista, jota kuvataan turvaverkkona tai sosiaalivakuutuksena. Hyvinvointivaltiomallissa kaikilla on teoreettinen mahdollisuus tavoitella vaurastumista, mutta epäonnistujat putoavat turvaverkolle. Sosiaalinen investointi eroaa tästä politiikasta tarjoamalla turvaverkon lisäksi – tai sijaan – mahdollisuuksia päästä kiinni työelämään.

Hyvinvointivaltiota kuvataan myös usein tulonjakoautomaattina. Esimerkiksi Erkki Tuomiojan (1996) mukaan Pekka Kuusen klassikkoteoksessa *60-luvun sosiaalipolitiikka* universalistinen ja solidaristinen sosiaalipolitiikkakäsitys tarkoitti sitä, että tulonjaon jälkeen ei jää tarvetta yksilökohtaisille huoltotoimille. Lisäksi Tuomiojan mukaan Kuusi painotti, että sosiaalipolitiikka on ”ennen muuta tulonsiirtopolitiikkaa, jolla vaikutettiin tulonmuodostukseen tuloerojen pienentämiseksi ja joka kohdistui ennen muuta epäaktiivin, tuotantotoiminnan ulkopuolella olevan väestön kulutusmahdollisuuksien jatkuvaan turvaamiseen”.

Voidaan myös ajatella, että vaikka sosiaalisten investointien politiikka ja tuottava sosiaalipolitiikka muistuttavat toisiaan, ne kuitenkin vastaavat erilaisiin ongelmiin. Tuottava sosiaalipolitiikka oli vastaus köyhyydessä ja kurjuudessa elävän väestön potentiaalin valjastamiseen sekä reagointia teollistumiseen. Sosiaalinen investointi taas on vastaus globalisaatioon sekä tietotalouteen ja osaamista vaativiin työmarkkinoihin. 2000-luvulla ongelma ei ole niinkään köyhyys tai toimintakyky, vaan tarvittavien taitojen puute. Keinot ovat samankaltaisia, mutta ongelmat erilaisia. Molemmat

JULKISESSA KESKUSTELUSSA HYVINVOINTIVALTIOSTA
PUHUTAAN USEIN EI-TUOTTAVANA TEKIJÄNÄ, JA SIIHEN
SOSIAALISTEN INVESTOINTIEN KÄSITE TUO MUUTOKSEN.

myös ovat jonkinlaisia vastauksia oikeistolaiseen laissez faire -maailmankuvaan, jossa pyritään valtion roolin pienentämiseen.

Sosiaalisen investoinnin politiikkaa ei välttämättä olekaan tarkoituksenmukaista käsitellä uudenlaisena ilmiönä ainakaan pohjoismaissa. Sen sijaan sen voidaan tulkita olevan tuottavan sosiaalipolitiikan idean palauttamista. Sosiaaliset investoinnit voidaan myös nähdä yhtenä kilpailevana tulkintana siitä, mikä hyvinvointivaltio ensisijaisesti on – turvaverkko, tulonjakoautomaatti vai kannustaja.

Kun keynesiläisyys käsitteli työttömyyttä kysynnän puutteena ja uusliberalismi markkinajäykkyytenä, sosiaalisen investoinnin politiikka katsoi työttömyyden johuvan osaamisen puutteesta (Morel et al. 2012, 12).

Sosiaalisen investoinnin politiikan vahvuus voi olla se, että se tarjoaa keinoja vastata haasteisiin, joista vallitsee poliittinen yksimielisyys. Tällaisia haasteita ovat esimerkiksi työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma, työurien pidentäminen ja elinikäinen oppiminen. Esimerkiksi OKM:n (2018) julkaisussa *Työn murros ja elinikäinen oppiminen* on listattu asioita, joita tulisi ottaa huomioon ja viedä eteenpäin tulevaisuuden koulutuksessa. Julkaisun kirjoittanut työryhmä esitti muun muassa, että

- ”työmarkkinoiden muuttuvat osaamistarpeet tulee huomioida koulutuksen saatavuudessa, kattavuudessa ja laadussa”,
- ”uudenlaisissa työn muodoissa ja työsuhteissa toimivien ohjausta/valmennusta kehitetään”,
- ”korkeakoulut ja oppilaitokset kehittävät yhteistyössä ja yhdessä työelämän kanssa tarjonnastaan työelämää ja elinikäistä oppimista palvelevia opintokokonaisuuksia”.

Juuri tämän kaltaisia keinoja – koulutusta ja valmentamista – myös sosiaalisen investoinnin politiikka esittää. Sosiaalisen investoinnin politiikka pystyykin vastaamaan ainakin varmemmin moniin haasteisiin kuin yksilöitä vastuuttava ja julkista sektoria leikkaava politiikka.

Toisaalta vaatimukset uskottavasta ja tieteellisestä mittaamisesta voidaan nähdä askeleena kohti teknokraattisempaa sosiaalipolitiikkaa. Miten esimerkiksi tulisi toimia tilanteessa, jossa sosiaalinen investointi ei ole ”kannattava”, mutta sille on laaja demokraattinen kannatus? Onko olennaisempaa tehdä tuottavia investointeja kuin haluttuja investointeja? Yksi esimerkki sosiaalisen investoinnin kannalta kiistanalaisesta hankkeesta on takuueläkkeiden korotus. Korotus olisi parannus ihmisten toimeentuloon, mutta sillä tuskin olisi merkittävää vaikutusta inhimillisen pääoman kasaantumiseen. Pitäisikö siis suositut, mutta ei tieteellisesti perustellut sosiaaliset investoinnit tehdä vai jättää tekemättä?

Usein kuitenkin suosittu ja tehokas investointi, kuten koulutus tai varhaiskasvatus, eivät ole keskenään ristiriidassa. Sosiaalisen investoinnin omaan määritelmään ei myöskään sisälly ajatusta siitä, että sosiaalisiin investointeihin kohdistuvien menojen tulisi syrjäyttää muita sosiaalimenoja, vaikka näin voidaankin usein rivien välistä lukea. Koska poliittiset ideat eivät useinkaan toteudu sellaisenaan, on silti varteenotettava riski, että sosiaalinen investointi jää puolivillaiseksi kompromissiksi. Tällöin sosiaalisia investointeja voidaan tehdä, mutta niille on löydettävä aina uskottava ja tieteellinen, mitattavissa oleva perustelu. Samaan aikaan menoista, jotka eivät ole yhtä tuottavia, karsitaan. Tällöin kaikkein huonoimmassa asemassa olevien tilanne heikkenee entisestään, kun investoinneista hyöttyy lähinnä työmarkkinoilla oleva keskiluokka.

SOSIAALISTEN INVESTOINTIEN POLITIIKKA AJAESSA ON OLENNAISTA HUOMIOIDA MYÖS KRITIIKISSÄ ESILLE TUOTU TALOUSKURIN HANKALOITTAVA VAIKUTUS SOSIAALISILLE INVESTOINNEILLE.

Yhtenä riskinä voi pitää myös sitä, että sosiaalisesta investoinnista muodostuu trendikäsite, mutta sitä käytetään harhaanjohtavasti niin että poliitikot esittäytyvät sosiaalisen investoinnin politiikan kannattajana, mutta eivät tosiasiasa kannata sitä. Tällaisen kohtalon on kokenut esimerkiksi perustulo, joka määritelmällisesti tarkoittaa vastikkeetonta ja universaalia sosiaaliturvan muotoa. Sen nimissä ajetaan kuitenkin usein sosiaaliturvamallia, joka ei täytä näitä ehtoja vaan on vastikkeellinen ja/tai syyperustainen (Keskusta 2019; Sazonov 2017). Sosiaalisen investoinnin suhteen vastaava skenaario voisi olla esimerkiksi se, että sen nimissä investoidaan erilaisiin koulutuksiin ja ohjelmiin, joihin työttömiä pakotetaan sanktioiden uhalla, mikä puolestaan heikentää työttömien hyvinvointia.

Sosiaalisten investointien politiikkaa ajaessa on olennaista huomioida myös kriitissä esille tuotu talouskurin hankaloittava vaikutus sosiaalisille investoinneille. Sosiaaliset investoinnit eivät voi olla ainoastaan sosiaalipoliittinen projekti, vaan ne tarvitsevat tuekseen niille suotuisaa talouspoliittista ajattelua. Tällaisen talouspolitiikan on oltava budjetin suhteen joustava, sillä siinä täytyy olla sosiaalimenojen kasvulle tilaa. Esimerkiksi EMU:n finanssipoliittiset säännöt ovat nykyisellään haastavat sosiaalisen investoinnin politiikan näkökulmasta. Etenkin kriisimailta, joissa sosiaalisia investointeja tarvittaisiin erityisesti, edellytetään pikemminkin talouskuria kuin pitkäaikaisia sosiaalisia investointeja.

KIRJOITTAJA

AATU PUHAKKA, YTK, on Kalevi Sorsa -säätiön siviilipalvelusmies. Puhakka opiskelee valtio-oppia Jyväskylän yliopistossa ja on aiemmin kirjoittanut julkaisun hyvinvointi-investoinnin käsitteestä.

LÄHTEET

- Begg, I. (2017). Social Investment and Its Discount Rate. Teoksessa A. Hemerijck, *The Uses of Social Investment* (pp. 174–183). Oxford University Press. Oxford.
- Bonoli, G. (2012). Active labour market policy and social investment: a changing relationship. Teoksessa N. Morel, B. Palier, & J. Palme, *Towards a Social Investment Welfare State?* (pp. 181–204). Policy Press. Bristol.
- Cantillon, B. (2011). The paradox of the social investment state: growth, employment and poverty in the Lisbon era. *Journal of European social policy*, 432–449.
- De Deken, J. (2017). Conceptualizing and Measuring Social Investment. Teoksessa A. Hemerijck, *The uses of social investment* (pp. 184–194). Oxford university press. Oxford.
- Euroopan komissio. (2019). *Employment, Social Affairs & Inclusion*: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1044&langId=en> (Haettu 8.4.2019).
- Hemerijck, A. (2012). Two or three waves of welfare state transformation. Teoksessa N. Morel, B. Palier, & J. Palme, *Towards a social investment welfare state? – Ideas policies and challenges* (pp. 33–60). Policy Press. Bristol.
- Hemerijck, A. (2017). Social Investment and Its Critics. Teoksessa A. Hemerijck, *The Uses of Social Investment* (pp. 3–42). Oxford University Press. Oxford.
- Holappa, L. (2016). Eurokriisi ja EMUn valuvikojen syyt. Teoksessa P. Laina, *Eurosta ulos vai euro uusiksi?* (pp. 7–25). Vasemmistofoorumi. Helsinki.
- Kaitila, J., & Ronkainen, A. (2015). *Talouskurista autonomiaan. Euromaiden omaehtoiset toimet liikkumavaran lisäämiseksi*. Vasemmistofoorumi. Helsinki.
- Keskusta. (2019). *Kannustava perustulo*. <https://www.keskusta.fi/Suomeksi/Ohjelmia-ja-politiikkaa/Muita-ohjelmia-ja-linjauksia/Keskustan-perustulomalli> (Haettu 7.2.2019.).
- Korkman, S. (2013). *Euro: valuutta vailla valtiota*. Taloustieto. Helsinki.
- Morel, N., Palier, B., & Palme, J. (2012). Beyond the welfare state as we knew it? Teoksessa N. Morel, B. Palier, & J. Palme, *Towards a social investment welfare state* (pp. 1–30). Policy press. Bristol.
- Nolan, B. (2013). What use is ‘social investment’? *Journal of European Social Policy*, 459–468.
- OKM (2018) Työn murros ja elinikäinen oppiminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Helsinki.
- Puhakka, A. (2017). *Investoimalla hyvinvointia – Hyvinvointitalouutta rakentamassa*. SOSTE. Kuopio.
- Ristelä, P. (2019). *Sosiaalinen Eurooppa – Vähimmäisnormeja vai politiikkaohjausta?* Kalevi Sorsa -säätö. Helsinki.

- Ruuskanen, P. (2001). *Sosiaalinen pääoma – käsitteet, suuntauokset ja mekanismit*. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki
- Sazonov, D. (2017, syyskuu 21). *Vastikkeellinen perustulo vastaus sosiaaliturvan uudistustarpeeseen*. <https://www.kokoomusnuoret.fi/blogit/2017/09/vastikkeellinen-perustulo-vastaus-sosiaaliturvan-uudistustarpeeseen/> (Haettu 29.4.2019)
- Sipilä, J. (2011). Hyvinvointivaltio sosiaalisena investointina : älä anna köyhälle kalaa vaan koulutus! *Yhteiskuntapolitiikka*, 359–372.
- Tuomioja, E. (1996). *Pekka Kuusi: alkoholipoliitikko, sosiaalipoliitikko, ihmiskuntapoliitikko.*: Tammi. Hämeenlinna
- Uusitalo, R. (2018). *Vääriä vastauksia väärin kysymyksiin*. <https://www.aka.fi/fi/strategisen-tutkimuksen-rahoitus2/blogeja/2018/vaaria-vastauksia-vaariin-kysymyksiin/> (Haettu 29.4.2019)
- van Kersbergen, K., & Kraft, J. (2017). De-universalization and Selective Social Investment In Scandinavia. Teoksessa A. Hemerijck, *The Uses of Social Investment* (pp. 216–226). Oxford University Press. Oxford.
- Verbist, G. (2017). Measuring Social Investment Returns: Do Publicly Provided Services Enhance Social Inclusion. Teoksessa A. Hemerijck, *The uses of Social Investment* (pp. 194–206). Oxford University Press. Oxford.

Impulsseja-sarjan uusimpia julkaisuja

PENNY, Kaisa (toim.): 'Naiset ja EU' (32 s.)

'Nuorisotakuu Suomessa ja Euroopassa – Lyhyt katsaus nuorten osallisuuteen' (17 s.)

RISTELÄ, Pekka: 'Sosiaalinen Eurooppa. Vähimmäisnormeja vai politiikkaohjausta?' Helmikuu 2019 (16 s.)

SINISALO, Samuli & SPASOV, Aleksandar Lj.: 'Finnish EU presidency and the enlargement in the Western Balkans' Tammikuu 2019 (26 s.)

ALAJA, Antti: 'Yrittäjäyliopisto – kriittinen katsaus' Tammikuu 2019 (15 s.)

HOLMGREN, Markus: 'Euraasian talousunioni ja sen vaikutukset Suomeen' Joulukuu 2018 (24 s.)

MATTILA, Maija: 'Alustatalous ei ole jakamistaloutta (välttämättä)' Lokakuu 2018 (15 s.)

VALTANEN, Markku: 'Supertekoälyn sosiaalietiikkaa' Kesäkuu 2018 (16 s.)

NIEMI, Matti: 'EU:n tuleva rahoituskehys: Nettomaksajan kirous' Kesäkuu 2018 (22 s.)

BORDI, Laura & OKKONEN, Jussi: 'Informaatioergonomian näkökulma tietotyöhön' Toukokuu 2018 (23 s.)

OJANEN, Hanna: 'Suomen EU-puheenjohtajuus: mitä kolmas kerta sanoo?' Huhtikuu 2018 (23 s.)

ELOMÄKI, Anna: 'Feministisempää talouspolitiikkaa. Seitsemän askelta kohti tasa-arvoa edistävää ja syrjimätöntä talouspolitiikkaa' Maaliskuu 2018 (39 s.)

SAPP, Will: 'Onko Justin Trudeau edistyksellisten arvojen globaali valopilkku?' Maaliskuu 2018 (11 s.)

HOLMGREN, Markus: 'Tietön taival. Mikä on Kiinan Uusi silkkitie, mitä sillä tavoitellaan ja mitä sen toteutuminen edellyttää?' Helmikuu 2018 (37 s.)

MATTILA, Maija: 'Alustatalouden haasteet työntekijälle' Tammikuu 2018 (35 s.)